

1

2

3 **Forslag til uttalelse:**

4 **En presset rehabiliteringstjeneste**

5 En god rehabiliteringstjeneste for ungdom og unge voksne med funksjonsnedsettelse og
6 kroniske sykdommer er avgjørende for å forebygge tap av funksjon og forbedre funksjonsevnen.
7 Rehabiliteringstilbudet skal sette unge mennesker i stand til å mestre egen
8 funksjonsnedsettelse og livssituasjon. Gjennom FNs konvensjon om rettighetene til mennesker
9 med nedsatt funksjonsevne (CRPD) er Norge forpliktet til å sørge for at mennesker med nedsatt
10 funksjonsevne får de helsetjenester som de trenger spesielt på grunn av sin nedsatte
11 funksjonsevne, herunder tjenester for å begrense og forhindre ytterligere funksjonsnedsettelse.
12 I tillegg er det samfunnsøkonomiske gevinsten av å satse på rehabilitering er stor. På tross av
13 dette har rehabilitering hatt lav politisk prioritet de siste tiårene.

14 Unge funksjonshemmede er en av organisasjonene bak dokumentet "Norge trenger en
15 rehabiliteringsreform". Sammen med en rekke andre brukerorganisasjoner,
16 profesjonsorganisasjoner og fagmiljøer innen rehabilitering har vi sett på hvilke utfordringer det er
17 med dagens rehabiliteringstjeneste. Fellestrekkene med Unge funksjonshemmedes
18 undersøkelse fra 2012 er mange. Kunnskapsgrunnlaget er godt, men det mangler en politisk
19 satsning på feltet. For ungdom og unge voksne er det en særskilt utfordring at
20 rehabiliteringstilbudet ikke er tilrettelagt for dem. Mange ønsker seg et rehabiliteringstilbud i
21 gruppe sammen med jevnaldrende, men svært få får tilbud om dette. Informasjonen om
22 rehabiliteringstilbud for unge er uoversiktlig og utilgjengelig, og uforutsigbar finansiering
23 medfører store utfordringer for rehabiliteringsinstitusjonene i å planlegge og utforme gode
24 rehabiliteringstilbud for ungdom. Det er uønsket variasjon i tilbudet både mellom sykehus og
25 mellom kommuner, og ungdom og unge voksne får ikke et sammenhengende behandlings- og
26 rehabiliteringsforløp tilpasset sin situasjon og sine funksjonsutfordringer.

27 Koronapandemien har også bidratt til en forverring av rehabiliteringsfeltet. Unge med
28 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer har opplevd et drastisk redusert, eller totalt
29 fraværende rehabiliteringstilbud. For mange har dette resultert i at deres fysiske funksjon har
30 blitt dårligere eller at smerter har blitt forverret, noe som igjen kan medføre økt grad av isolasjon
31 og reduserte muligheter til deltakelse i samfunnet. Videre er det slik det har vært en nedbygging

32 av kapasitet i spesialisthelsetjenesten uten at kapasiteten er bygget tilsvarende opp i
33 primærhelsetjenesten. Eksempelvis blir over halvparten av de 3000 henvisningene Helse Sør-
34 Øst mottar årlig avvist fordi rehabiliteringen i utgangspunktet skal skje i primærhelsetjenesten.
35 Resultatet blir at pasienten ikke mottar nødvendig rehabilitering dersom tilbudet ikke er etablert i
36 kommunen.

37 Rapporten fra 2021 viser at det vil bli et økende behov for rehabilitering i helsetjenesten fordi
38 langt flere vil trenge rehabilitering enn hva som er tilfelle i dag. I tillegg vil ettervirkningene av
39 koronapandemien og konsekvensene av krigføring i Europa og resten av verden medføre et
40 enda større behov for rehabiliteringstjenester enn først anslått.

41 **Unge funksjonshemmede mener at:**

- 42 • Det må være en reell satsning, med konkrete bevilgninger over statsbudsjettet, på
43 rehabiliteringsfeltet, med spesielt fokus på ungdom og unge voksne.
- 44 • Det må utarbeides en rehabiliteringsreform som sikrer at befolkningen, herunder
45 ungdom og unge voksne, sine behov for rehabilitering styrkes i årene fremover.
- 46 • Det må utvikles en ungdomsvennlig rehabiliteringstjeneste som tilrettelegger for unges
47 psykososiale utvikling gjennom sosialt miljø med jevnaldrende i liknende situasjon.
- 48 • Ressursene og kompetansen i kommune- og spesialisthelsetjenesten må styrkes for å
49 sikre mindre variasjon i tilbudet mellom sykehus og mellom kommuner.
- 50 • Det må være en rettighet å motta det rehabiliteringstilbudet som er best egnet for
51 enkeltindividets situasjon, rehabiliteringsbehov og diagnose, uavhengig hvor i landet
52 man bor.